

Ansvar vid brott mot utlänningslagen - Företagsperspektiv och företrädaransvar

Advokat Peter Lindahl

Ansvarssubjekt

Individuellt ansvar för den anställda

Individuellt ansvar för ”den som har en utlänning anställd”

- Styrelse och VD i första hand

Särskild avgift

- Avgiftsskyldighet för bolaget

- Eller fysisk person

Individuellt ansvar för ”den som har en utlänning anställd”

5 § Till böter eller, när omständigheterna är försvårande, fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet har en utlänning anställd, om utlänningen

1. inte har rätt att vistas i Sverige, eller
2. har rätt att vistas här men saknar föreskrivet arbetstillstånd.

Den som har en utlänning anställd

Styrelse eller VD i första hand

Även om bolaget har många anställda och rekrytering sköts av annan

- Styrelse och VD har ansvar för att det finns rutiner för kontroll av utlänning och
- Att rekrytering och kontroll utförs av någon som har kompetens för detta

Ansvaret kan delegeras

Delegation

Vid korrekt delegation är styrelse och VD inte ansvarig

Delegation 2

- Klart definierad uppgift
- Delegationen är personlig
- Kompetens för att utföra uppgiften
- Ha en möjlighet att utföra uppgiften
- Med fördel skriftlig
- Med fördel tidsbegränsat

Den som delegerats ansvaret ansvarar bara för de rekryteringar denne gjort

Den som har en utlänning anställd

Utlänning = ej svensk

Anställd = även konkludent

Uppsåt och oaktsamhet

Sällan fråga om uppsåt

Om arbetsgivaren vet att utlänningen saknar tillstånd

= betalar inte heller skatt

= brott mot utlänningslagen blir sekundärt

Nästan alltid fråga om oaktsamhet

Oaktsamhet

- Utlänningen har ett svenskt ID-kort
- Har ett tillstånd för arbete hos en annan arbetsgivare
- Kontrollen skedde efter tillträde
- Tillståndet har gått ut
- Har varit asylsökande och haft rätt att arbeta men har det inte längre
- Har ett pass eller ID utfärdat av ett annat EES-land
- Fått muntlig försäkran av tredje man (Migrationsverket?)
- Har personnummer eller samordningsnummer

Saknar rätt att vistas och arbeta

Har inte rätt att vistas i Sverige

- Saknar uppehållstillstånd
- Saknar visum
- Ej rätt till visumfri/uppehållstillståndsfri vistelse

Har rätt att vistas här men saknar föreskrivet arbetstillstånd.

- Saknar tillstånd att arbeta
- Inte heller undantagen skyldigheten att inneha arbetstillstånd

Straff

Böter – Huvudregeln

- Dagsböter

Fängelse – Om omständigheterna är försvårande

- Medvetet

- Utnyttjande av utländsk arbetskraft

- Systematiskt

Straff för underlåten anmälan

20 kap. 6 § utlänningslagen första stycket

Till böter, eller när omständigheterna är försvårande, fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte gör anmälan som föreskrivs i en förordning som har utfärdats med stöd av denna lag.

Frågor

Frågor angående det individuella ansvaret?

Särskild avgift

12 § första stycket

En fysisk eller juridisk person som har en utlänning anställd ska, oavsett om ansvar krävs ut enligt 5 §, betala en särskild avgift, om utlänningen

1. inte har rätt att vistas i Sverige, eller
2. har rätt att vistas här men saknar föreskrivet arbetstillstånd.

Särskild avgift

12 § andra stycket

Särskild avgift enligt första stycket 1 ska inte betalas av den som har

1. kontrollerat utlänningens rätt att vistas i Sverige,
2. behållit en kopia av eller ett utdrag ur den eller de handlingar som visar att utlänningen har rätt att vistas här, och
3. underrättat den behöriga myndigheten, som anges i en förordning som har utfärdats med stöd av denna lag, om anställningen.

Den särskilda avgiftens storlek

Följer av tredje stycket i paragrafen

Ett pbb om överträdelsen < 3 månader

Två pbb om överträdelsen > 3 månader

Gäller för varje utlänning

Bpp 2024 = 57 300

Fysisk och juridisk person

Även fysisk person kan åläggas betalningsskyldighet

Oavsett om individuellt ansvar utkrävs

Betalningsskyldighet kan åläggas...

- (1) Även om ingen åtalas enligt 5 §
- (2) Trots att den som åtalas enligt 5 § frias

Undgå betalningsskyldighet

Endast möjligt om arbetsgivaren uppfyllt

1. Kontrollskyldigheten
2. Arkiveringsskyldigheten
3. Underrättelseskyldigheten

Även om rekryteringen inte ens varit oaktsam?

Ja, exempel:

Frias från ansvar för att den anställde uppvisat felaktigt pass

Arbetsgivaren har:

- Kontrollerat passet
  - Sparat en kopia
  - inte underrättat föreskriven myndighet
- = Avgiftsskyldighet

De tre skyldigheterna

Ursprung i sanktionsdirektivet (2009/52/EG)

Detaljerna går att läsa i utlänningsförordningen

Utlänningsförordningen 6 kap. 13 a § st 1-3

Första stycket - Kontrollskyldigheten

Innan en utlänning påbörjar en anställning ska arbetsgivaren kontrollera en handling eller handlingar som visar att utlänningen har föreskrivet tillstånd att vistas och arbeta här eller är undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd.

Utlänningsförordningen 6 kap. 13 a § st 1-3

Andra stycket - Arkiveringsskyldigheten

Arbetsgivaren ska under anställningstiden och under minst tolv månader därefter behålla en kopia av eller ett utdrag ur den eller de handlingar som visar att utlänningen har föreskrivet tillstånd att vistas och arbeta här, eller är undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd.

Utlänningsförordningen 6 kap. 13 a § st 1-3

Andra stycket - Arkiveringsskyldigheten

Notera att preskriptionstiden för brott är 2 år

Arkiveringsskyldigheten är 1 år

Gallring bör således inte ske förrän efter 2 år

Utlänningsförordningen 6 kap. 13 a § st 1-3

Tredje stycket – undantag för EES-medborgare

Paragrafen är inte tillämplig på medborgare i en EES-stat eller i Schweiz, och inte heller på deras familjemedlemmar, om dessa har rätt till fri rörlighet enligt de regler som gäller inom Europeiska unionen.

Utlänningsförordningen 6 kap. 13 a § st 1-3

Tredje stycket – Undantag för EES-medborgare

Vad är kraven i praktiken?

- Vet ej

Rekommendation....?

Utlänningsförordningen 6 kap. 13 a § st 1-3

Tredje stycket – Undantag för EES-medborgare

Om EES-medborgare, måste kontrollera:

- Nationalitet (pass/Europeiskt ID)

Utlänningsförordningen 6 kap. 13 a § st 1-3

Tredje stycket – Undantag för EES-medborgare

Om ej EES-medborgare men familjemedlem till en EES-medborgare (sekundär uppehållsrätt)

- Pass
- familjerelationen
- Att EES-medborgaren har uppehållsrätt
- ...Till det att uppehållskortet utfärdats

I vart fall så noga att ej oaktsam

Utlänningsförordningen 6 kap. 13 a § st 1-3

Tredje stycket – Undantag för EES-medborgare

Måste också spara denna dokumentation

- Föra att i ett senare skede kunna bevisa att personen är undantagen kontroll- och arkiveringsskyldigheten

Utlänningsförordningen 7 kap. 1 a

Underrättelseskyldigheten - asylsökande

En arbetsgivare som anställer en utlänning som enligt 5 kap. 4 § är undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd ska lämna underrättelse om anställningen till Migrationsverket.

Utlänningsförordningen 7 kap. 1 b

Anmälningsskyldigheten - övriga

En arbetsgivare som anställer en utlänning som avses i 6 kap. 13 a § ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

Blankett SKV 1160!

Obs! 6 kap. 13 a § gäller ej EES-medborgare

Utlänningsförordningen 7 kap. 1 b

Anmälningsskyldigheten – tredje stycket

Även utlänning med ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller en annan EU-stat är undantagen kravet på underrättelse.

Utlänningsförordningen 7 kap. 1 b

Anmälningsskyldigheten i praktiken för:

- EES-medborgare
- Familj till EES-medborgare
- VABO

Anmälning av EES-medborgare m.fl.

20 kap 12 § andra stycket utlänningslagen

Särskild avgift ska inte betalas om bolaget uppfyllt

1. Kontrollskyldigheten
2. Arkiveringsskyldigheten
3. Underrättelseskyldigheten.

Aktsamhet vid rekryteringen är inte tillräckligt

Anmälning av EES-medborgare m.fl.

Exempel:

Utlänning uppvisar felaktigt och välliknande eller manipulerat pass från en EU-stat.

Arbetsgivaren har då kontrollerat att ingen kontrollskyldighet föreligger

= Rekryteringen är inte oaktsam

Anmälning av EES-medborgare m.fl.

Exempel:

En kopia på passet bör arkiveras för att avsaknad av kontrollskyldighet ska kunna styrkas

Anmälning av EES-medborgare m.fl.

Exempel:

Måste även anmäla anställningen på SKV 1160

- Pga risken att ett pass är felaktigt eller manipulerat
- Då aktsamhet vid anställning inte är tillräckligt för att undgå den särskilda avgiften

Anmälning av EES-medborgare

Överdrivet?

...Kanske vad gäller personer som uppvisar ett pass från EES

Men inte vad gäller en familjemedlem till en EES-medborgare

- Risk för skenrelation kan inte bortses från

Undvika risken för straffansvar och avgift

Kontrollera

Arkivera

Anmäl

Tillämpa inga undantag

Frågor?

Arbetsstillstånd – undvik risker och sanktioner

Fördjupningskurs, 9 oktober

Till dig som deltog på dagens webinarium erbjuder vi nu **20 %** rabatt.

Boka din plats senast den 8 september för att ta del av erbjudandet.

Använd rabattkod: **arbetstillstand20**

Vi vill veta vad du tycker!

Vi skulle uppskatta om du tog 30 sekunder till att fylla i vår kursutvärdering.

<p>Jag är nöjd med webinariet. *</p> <p>1 = stämmer inte alls. 5 = stämmer helt.</p> <p>☐ 5</p> <p>☐ 4</p> <p>☐ 3</p> <p>☐ 2</p> <p>☐ 1</p>	<p>Jag skulle kunna tänka mig en fördjupningskurs inom samma ämne. *</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej</p>
	<p>Övriga kommentarer om webinariet.</p> <p>Lång svarstext</p> <hr/>

Länk till utvärderingen finns i chatten.